

Norges Selvstændighed

Taler

Jonas Rein

Dato

11 mars 1814

Sted

Bergen

Omstændigheter

Tale og bønn ved avleggelse av eden til Norges selvstendighet

1 Det er i dag bekjendt, at Danmarks Konge, Frederik den Sjette, som ogsaa var
vor Konge, nød af Vold og Overmagt, har løst alle sine norske Undersaatter fra
sin Troskabs-Eed til sig, ja, end mere, nød af samme Vold, at afstaae Norges
Rige til Sverrig; ja, meest af Alt, nød til at formane os Nordmænd, godvillig at
5 gaae over til svensk Regjering. Han kunde ikke andet den gode Konge,
Voldsmænds blodige Sværd svævede ham over Hovedet. Men vi friebaarne
Nordmænd - lade os ikke mageskifte som man bytter Fæ. Værer ikke som Heste
og Mulæsler, siger David (Ps. 32), som ikke have Forstand, hvis Mund man maa
tømme med Tømme og Bidsel!

10

Vi ærlige Nordmænd skulle give os under Svenskens ustadige Regjering. Ak! der
hviler Blodskyld over Sverrig! ikke over dig, svenske Bondemand! du er uskyldig,
men over dem, som herske over dig. De have dræbt Konger; de lokkede en elsket
Prinds fra os, og da han ei vilde være Forræder, saa - døde han. De have forjaget
15 Konge. De have valgt til Kronprinds en oplært Menneskeslagter, som nu lader
sig bruge som Hærfører mod sit eget Fædreland, med ham har Sverrigs
Regjering nu udkommanderet over 25000 svenske Mand, fra Gaard, fra
Hustru, fra Børn, at stride i fremmed Land for Frihed - maaske. Nei, for Penge.
Og vi, uskyldige Nordmænd, skulle godvilligen overgive os til en saadan
20 Regjering, over hvilken Blodhævnen raaber høit som Abels Blod: Din Broders
Blods Røst raaber op til mig af Jorden, siger Gud til Cain.

Dog, Freds-Tractaten mellem Danmarks Konge og Svensken, 14de Jan: 1814,
lover os gode Løfter - Erindrer du, Broder! hvad skrevet staaer (1ste Moseb. 3):
25 Og Slangen var tredskere end alle vilde Dyr paa Marken og sagde til Qvinden, I
skal ikke døe. Holdt Slangen hva han lovede maa jeg spørge?

Dog, Ormen kan skjule sin Braad, men ikke sit lumske Aasyn: Udi

30 Fredstractatens 15de Art., No 5, staaer saaledes skrevet: Alle Norges Fæstninger
skulle besættes af svenske Tropper - Hvorfor maae da ei vore egne Soldater
besætte vore Fæstninger, men Svenske? hvor blev der da af Norges unge Sønner,
Landets rette Forsvar? O! I, mine Brødre! blive udcommanderede langt borte
fra elsket Fædreland, henud i Tydskland, hvor nu mangel faver svensk Kriger
35 falder for franske Kugler. Du skal bytte med ham, og der, der skal dit ærlige
norske Blod flyde; der skal du bløde dig i hjel for dit Fædreland - maaske! O, nei!
for fremmed Herskab, for fremmede Penge; du skal sælges som Fæ, sælges af en
Slagterdrift.

40 Ja, Nordmand! du ærlige Nordmand! det kunde hænde, at du blev
commanderet af svensk Regjering at stride mod din danske Broder, der kunde
have lagt under samme Hjerter som du, ja, mod din egen Fader, som nu kan være
dansk Undersaat. I det mindste maatte du dog stride med Dannerkongen
Frederik den Gode, som var dog Norges Fader, saavidt som nogen Konge paa
45 Jorden nu er sit Folkes Fader.

O! skulde dette skee, thi hvad kan ikke befrygtes af svensk Regjering, o! da vil
det hede som skrevet staaer (Aab. 12): Vee dem som boe paa Jorden og Havet,
thi Djevelen er nedstegen til eder, som haver en stor Vrede, fordi han veed han
50 haver en liden Tid. Ja, saavidt der lever en retfærdig Gud, saavidt skal han have
en liden Tid. Skeer end ikke dette, saa blir du dog visselig udcommanderet af
Landet, thi Norges Marv maa udgraves af Norges Knogler; og da vil det hede
om dig, Nordmand! som Norges Skjald siger om Norge: "Men under fremmed
Luft han gremmer sig - og dør."

55 Da du nu visselig maa bære Krigens Byrder, hvad enten du godvillig, som ræd
Slave, gaaer over til Svensken eller ei - bør du da ikke langt heller kjæmpe for
Frihed, for Ære, for Hustru, for Børn, for Eiendom - Du, Nordmand! som skal
bløde, vil du da ikke heller bløde dig i hjel for dit Fædreland, end for
60 Voldsmand? Og vil du da ikke heller døe med Ære end leve med Skam?

Ja! jeg læser i enhver ærlig Nordmands gnistrende Øine hva der staaer i hans
Hjerter: Jeg vil kjæmpe for Fædreland, min Fædrejord skal før drikke mit varme
Blod før jeg sviger - saa raaber du, Landsmand!

65 Men hvo fører os an? Hvor er Bannern? siger du. - Du har Anfører, Broder!

Lovet være Gud! du har ham. Han kom til os som hin Engel, fra Himmelen
høit, han Norges Odelsmand, Norges odelsbaarne Regent Prinds Christian
70 Frederik. Han vil føre dig an, han vil dele Liv og Død med dig. Han har Odelsret
dertil - thi naar Fader maa vige Odelsgaard til en Fremmed - jeg løser, siger den
Odelsbaarne. (Gud! al Jordens retfærdige Dommer, han hjælpe dig at løse! Du
Odelsbaarne! Han fredlyse din Odelsarv, dit Aasæde!) Skulde du end lyse
Pengemangel, for det første - der ere mine Arme, der er mit Hjerterblod, siger
75 kraftfuld Nordmand; der er min sidste Skjærv, siger Enken; og hvad den ei
forslaaer, o! der mit Suk til Gud; thi Enkers Sukke trænge op til Gud.

Men Brød! Brød! hvor købe vi Brød, at disse kunne ædes maatte vel mange
spørge. Svækker denne Tanke din Tro til Gud - dit Mod til Forsvar - din
80 Kjærlighed til Fædreland - gak! Gak du lidet Troende til Svensken; men før du
gaaer, betänk - Svensken er ikke Enken i Sarepta, hvor Melet i Krukken ikke
savnedes. Betänk om svenske Rige har mere Brød at give dig end Norge det har.
- Skal Sverrig forsyne Norge med Brød, da maa først svenske Stene blive Brød.

85 Udi 434 Ar var Norges Klipper foreenede med Danmarks Sletter - Klipperne
gave Staal mod Voldsmand - Sletterne gave Armene Kraft at føre Staalet - der er
gammelt Ægteskab, der avledes ægte Børn, der er hævdet og odlet Broderskab.
Udi saa mange Aar, som Aaret har Dage, det er i dette Aar 365 Aar, regjerede
den oldenborgske Stamme Norge og Danmark faderligen. Nordmand,
90 Nordmand! for 365 Aar siden, var din Farfaders Farfaders Oldefaders Oldefars
Fader med at vælge og hylde, og sværge første Troskabs-Eed til første Konge af
denne Stamme: Chr. 1ste. De svore ærligen de Mænd, de holdt hvad de svoere,
thi de frygtede Gud, derfor ærede og lydde de Kongerne. De forplantede ærlig
Nordmands Eed paa deres Børn; Gud og Kongen tro indsuede Barnet ved
95 Modersmelk, og denne Melk randt fra Moders Hjerter, og saadan Modersmelk
har du og suet, Bondemand! thi din Moder var norsk Danneqvinde.

Saa staae vi Nordmænd idag i Herrens Tempel, vi staae for Guds Ansigt! vi
kunne ikke træde ind i vore Gudshuse uden at gaae over vore Oldefædres Støv.
100 Lader os ikke som Drænge trampe paa Heltenes Grave, sagde engang ærlig
Nordmand Nordal Brun. Dette Støv du træder paa, Broder! raaber op til dig, i
Dag, af Graven, paa gammelnorsk: Bodn! Fram Normand, fram Fædrelands
Mand til Berserker gang mod Voldsmænd! saa skal dit Barnebarn synge om dig
som du synger om os: Kom Fienden, flux de droge frem. Og Mod og Styrke
105 drog med dem. De slods, bare Seier hjem. Og Seier Helten kronte.

Ja! jeg synes at høre i Dag vore Oldefædres salige Aander raabe ned af Himmelen til os: Vi her oppe i vor Faders Huus, vi, som ere komne af den store Trængsel,
110 som skrevet staaer (Aab. 7), vi synge nu Saligheds Sange, som alle Himle give Gjenlyd af, denne Sang: Strider, Børn! Som vi strede, og da skulle I engang siunge med os: Amen, Velsignelse, og Ære, og Visdom, og Taksigelse, og Pris, og Magt, og Styrke være vor Gud i al Evighed.

115 Men her taler til os en vigtigere, høiere Stemme: Pligtens, Ærens og Frihedens hellige Stemme, og dette er Guds Røst; thi hvem bød Pligt og Ære og Frihed uden Gud. Er da Israel en Slave, hvorfor er han bleven til Rov, spørger Gud selv Propheten Jer. (2, 14). Har ikke Gud selv dyrt nok ved sin egen Søn kjøbt os af Satans Slaverie, at vi skulle blive Fribaarne. Derfor Paulus: Drager ikke i
120 fremmed Aag! (2. Cor. 6.)

Som vor Tro er vor helligste Eiendom til Himlen, saa er vor borgerlige Frihed og Ære paa Jorden. Forsvar dit Liv, din Eiendom! overgiv ikke dine umyndige Børn til Slavelænker! Det er Guds Røst i vort Hjerte. Derfor opfordrer jeg eder i Dag
125 at aflægge denne Eed: At forsvare med Liv og Blod Norges Selvstændighed.

Læreren bør foregaae sin Menighed med godt Exempel. Jeg aflægger da først denne Eed.

130 Maatte Nogen tænke: du er Guds Ords Lærer, det er ikke dit Kald at gaae i Krig, du vover ikke saa meget som jeg, der kan komme at staae for Kugler og Sverd.

Ja, Broder! jeg torde vove ligesaa meget som du. Jeg vover Embede, ja Liv. Man dør ogsaa for Sandhed. Thi dersom det skeer, det Gud forbyde! at vort Norge
135 erobres med Magt, da vil Voldsmand sige til mig: Du stemplede din Menighed at forsvare Norge - Du ugjød Blod - Du skal døe - Ja jeg dør gladelig.

Min velsignede Menighed! eet beder jeg dig, for den Kjærlighed, der er mellem os, skeer det, det Gud afværge! forbarm dig over min Enke og mine faderløse
140 Børn! drag Omsorg for dem! O! saa dør jeg gladelig, thi jeg dør for Pligt, for Ære, for Frihed. Guds Stemme taler i mit Hjerte i Dag, at jeg burde gjøre hvad jeg nu gjør.

Jeg oprækker nu min Haand til Himlen, Gud række nu sin Haand til mig!

Jeg sværger at hævde Norges Selvstændighed og at vove Liv og Blod for det elskede Fædreland, saa sandt hjælpe mig Gud og hans hellige Ord!

150 *

Lader os alle bede!

155 Fader i Himlene! See forbarmende ned til dit betrængte Folk paa Jorden! hør
vor Bøn paa Nødens dag for Jesu Skyld! For Jesu Skyld straf os ikke efter vore
Synder og giv os ikke i vore Fienders Haand! Mod dig have vi syndet; men ikke
mod dem, som nu med Ødelæggelser overraske vor Kongeborg. Lad dem
beskjæmmes, ja fortæres, som ere vore Modstandere! Lad dem iføres
Forhaanelse og Skjændsel, som søge vor Ulykke; saa fornye vi det dyre Løfte her
160 for dit Ansigt, at vi, frelste af vore Fienders Haand, ville tjene dig i Hellighed og
Retfærdighed alle vore Livs Dage!

165 Udbred din beskjærmende Faderhaand over Landsfaderen, vor allernaadigste
Konge, Kong Christian den Syvende, som altid elskede Fred og fremmede Ret!
Han forlade sig paa dine Vingers Skygge indtil Ulykken er gaaen over! Bortkast
ham ikke i Alderdommen og forlad ham ikke, naar hans Kraft forgaaer! Frels
dog hans Rede, som Rovfugle ville synderrive, og giv ikke vilde Dyr din
Turteldues Sjel!

170 Du gav, o Gud! Kongen en Søn, Tronen en Støtte, Rigerne en Skydsengel, hans
Kongelige Højhed Kronprinds Frederik. Udsluk ikke dette store Lys for Ham
og os! Tronarvingen gav du, o Lysenes Fader! mit i Fred utrættelig Lyst til
Mandoms Daad til Rigernes Vel, og du seer bedst, hvorledes han nu anstrænger
sin hele Sjel, for at værne mod vore Farer. Beskjærm denne Dyrebare selv imod al
175 Fare! styrk hans Heltemod med din Kraft! leed hans Visdom med din Haand, og
gjør ham sejersalig, saa vist som han vil hver Mands Frelse og Fred!

180 Hans Maria være den Velsignede blant Qvinderne, Hendes Kongelige Højhed
Krinprindsessen! Du seer hvor højt disse dyrebare To elske hinanden som det
lykkeligste Ægtepar i vore Riger og Lande, lyksaliggjør, o Gud! dette Baand med
al huslig Glæde, og gjør det ærværdigt endog ved Ælde! Slaa en
uigjennemtrængelig Vognborg trint omkring dem, at ingen Røverhaand maa
række frem til disse Rigets Klenodier!

Prindser og Prindsesser og Alt hvad som hører til vort kjære Kongehus være indsluttet i Guds faderlige Varetægts hulde Arme! Det staae som Huset, bygd paa Klippen, til Trods for stormende Orcaner.

- 190 Giv de højeste og nærmeste Raadsherrer Raads og Vidsoms Aand, at de maatte vorde det store Kald værdige at gaae en saa landsfaderlig Regjering tilhaande med Raad og Daad! Styrk vore Krigere baade til Lands og Vands! Død og Fordervelse gaae frem for deres Vaaben imod dem, der forstyrre den Fred, som vi elske! Besjæl dem og os alle med Standhaftighed, med Lyst og Kraft, med
195 Mod og Mandom til at føre Herreskjold imod Niddingsværk, at vi kunne staae som vore Klipper!

- O, du Almægtige, hos hvilken er ingen Forhindring at hjælpe ved mange, eller ved faa, kron dem med Sejer, der stride imod Overmagt for Konge og Land, for
200 Huus og Hjem, for Qvinder og Børn, og det som er mest af Alt, for en retfærdig Sag! Vi have endnu ikke modstaaet indtil Blodet; men kommer Raden til os, da giv os at staae vore danske Brødre mandelig bie! Giv os da Raade til for Jesu Skyld først at befale vore Sjele i din Haand, saa gaae vi djærvelig frem, og den Qvinde skal ikke beskjemme os, som sagde, da hun vovede Liv for sit Folk:
205 Omkommer jeg da, saa maa jeg omkomme!

- Dog - vor egen Magt er intet værd. Du er ene, o Gud! al vor Tilflugt og Styrke! Vi forhaanes af overmodige Fiender; men du er den, som bruger Magt med din Arm og adspredde de Hofmodige i deres Hjertes Tanke. Vi overvældes af den
210 Stærkere; men du er den, som drager de Mægtige af Stolene og ophøjer de Ringe. Dig være anbefalet vor Konge og hans Søn, vore Lande og Stæder, vort Folk og vore Huse, vort Liv og vor Sjel!

- Herre! du vejer vor Kraft, du seer vor Fare, straf os ikke efter Fortjeneste!
215 bortvend ikke dit Ansigt fra vor Nød! Tilgiv os for Jesu Skyld, hvad vi under den mangeaarige Fred have syndet imod dig og dit Ord, og lad det blive Frugten af den Refselse, hvormed du truer, at den Ugudelige forlader sin Vej, og den som gjør ilde, sine Tanker og omvender sig til Herren, at han maa forbarme sig, og til vor Gud; thi han er meget rund til at forlade.

220

Ja, forlad os, milde Fader! forbarme dig over os, giv os Frelse og Fred! Gjør os snart igjen glade i dit Bedehus, saa ville vi her sige Gud og Faderen Tak for alle

Ting i vor Herres Jesu Navn!

225

Ammen.

Kilde

Jonas Rein: Indgangs-Tale ved Eedens Aflæggelse 1814. Bergen 1814.

230

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/norges-selvstaendighed>

235

240

245

250

255

260